

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๑๐๑๒/ ๒๓๖

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๓/ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ
และทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
 ๒. รายงานการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ ๒๕ และการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 ๓. สำเนาหนังสือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว No 6593/MONRE ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ (2014)
 ๔. (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม (ฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทย)
 ๕. พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม (ฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทย)
 ๖. ตารางเปรียบเทียบระหว่าง (ร่าง) กรอบอาเซียนฯ และพิธีสารนาโงยา
 ๗. สำเนาหนังสือกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๒/๕๔๓ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

ด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันต่อรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ ๒๕ และการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พิจารณา (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม โดยมีความเห็นเป็นสองทาง ดังนี้

(๑) กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม เห็นชอบที่จะไม่ดำเนินการเกี่ยวกับ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ เนื่องจากมีพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมอยู่แล้ว

(๒) บรูไนและฟิลิปปินส์ เห็นชอบให้คง (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ เพราะเป็นการแสดงความร่วมมือของอาเซียนทางด้านการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ ซึ่งสามารถปรับแก้ไข (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ ให้สอดคล้องและสนับสนุนพิธีสารนาโงยา

๑.๒ เจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมมีมติให้ประเทศสมาชิกอาเซียนหารือร่วมกันเพื่อให้ได้ฉันทามติ ก่อนการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนว่าด้วยสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งจะกำหนดให้มีขึ้นในเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว จึงขอเสนอความเห็นของประเทศไทย ต่อ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันต่อรัฐบาลไทย

๒.๒ การเสนอความเห็นของประเทศไทยเกี่ยวกับ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ ในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนว่าด้วยสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นทางการระหว่างวันที่ ๒๗-๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการกำหนดแนวทางและนโยบายของประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงระดับภูมิภาคว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๙ เมื่อ กอช. มีมติในเรื่องดังกล่าวแล้ว ต้องนำผลการพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ตาม ข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าวต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนว่าด้วยสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นทางการ มีกำหนดจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๗-๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าคณะผู้แทนไทย จะเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว และจะต้องให้ความเห็นต่อ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ สารสำคัญของ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม มีดังนี้

- (๑) รัฐสมาชิกมีสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมของตน
- (๒) สนับสนุนการดำเนินการส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยั่งยืน รวมถึง การแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรพันธุกรรม และความรู้ตามธรรมเนียมประเพณี สู่ทุกระดับที่เกี่ยวข้องทั้งชุมชน ประเทศ และภูมิภาคอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม
- (๓) รัฐสมาชิกต้องวางระเบียบการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมตามข้อตกลงฉบับนี้
- (๔) ให้การรับรองและให้ความคุ้มครองความรู้ตามธรรมเนียมประเพณีของชุมชนพื้นเมืองและท้องถิ่นภายใต้บังคับแห่งกฎหมายภายในประเทศ และสนับสนุนให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ชุมชนดังกล่าวอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม
- (๕) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรพันธุกรรม และความรู้ตามธรรมเนียมประเพณีจะต้องได้รับอนุญาตและมีการเจรจาต่อรองแบ่งปันผลประโยชน์ บนพื้นฐานการแสดงหลักฐานต่อสาธารณชนอย่างครบถ้วน
- (๖) เมื่อทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรพันธุกรรมเป็นชนิดพันธุ์พื้นเมือง ที่อยู่ใน ๒ ภาคี หรือมากกว่า ๒ ภาคี ภาคีที่เกี่ยวข้องต้องหารือร่วมกันถึงวิธีการแบ่งปันผลประโยชน์
- (๗) สำนักเลขาธิการจะจัดตั้งกองทุนสามัญเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยบริหารงานภายใต้แนวทางของที่ประชุมสมัชชาภาคี

รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๔.๒ ข้อเท็จจริง

- (๑) พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม ซึ่งดำเนินการตามวัตถุประสงค์และมาตรา ๑๕ ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พิธีสารดังกล่าวเป็นกรอบการดำเนินงานระดับโลก ซึ่งครอบคลุมพันธกิจในเรื่องการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอยู่แล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

(๒) ประเทศไทย...

(๒) ประเทศไทยให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๙ และลงนามในพิธีสารนาโงยาฯ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการเตรียมความพร้อมภายในประเทศและเตรียมการให้สัตยาบันต่อพิธีสารนาโงยาฯ โดยมีกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติภายในประเทศที่สอดคล้องกับพิธีสารนาโงยาฯ หลายฉบับ ดังเช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการได้รับประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ แนวทางในการขออนุญาตและกระบวนการให้อนุญาตเพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในพื้นที่อนุรักษ์ และอยู่ระหว่างยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง พ.ศ.

(๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำตารางเปรียบเทียบระหว่าง (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ และพิธีสารนาโงยาฯ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖

(๔) ประเทศไทยจึงควรยืนยันความเห็นเดิมที่จะไม่ดำเนินการเกี่ยวกับ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากมี พิธีสารนาโงยาฯ เป็นกรอบการดำเนินงานระดับโลก ซึ่งครอบคลุมพันธกิจในเรื่องการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอยู่แล้ว

๕. ความเห็นของหน่วยงาน/คณะอนุกรรมการ/คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย มีความเห็นดังนี้

(ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ มีวัตถุประสงค์และสาระสำคัญเช่นเดียวกับพิธีสารนาโงยาฯ กอปรกับประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรดำเนินการเกี่ยวกับ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ ต่อไป เนื่องจากมีพิธีสารนาโงยาฯ อยู่แล้ว จึงไม่ควรจะจัดทำข้อตกลงในเรื่องนี้ในระดับภูมิภาคอีก เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนและปัญหาทางกฎหมาย รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๗

๕.๒ คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ มีมติ

(๑) เห็นชอบให้ยืนยันความเห็นเดิมของประเทศไทย ที่จะไม่ดำเนินการเกี่ยวกับ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนฯ ส่วนใหญ่ประสงค์จะเป็นภาคีของพิธีสารนาโงยาฯ ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานระดับโลกที่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์อยู่แล้ว และเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของกฎหมาย โดยสมาชิกอาเซียนอาจพิจารณารายละเอียดการดำเนินงานของพิธีสารนาโงยาฯ เพิ่มเติมต่อเนื่องร่วมกัน เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกอาเซียน

(๒) เห็นควรให้นำความเห็นของประเทศไทยที่มีต่อ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ ตามข้อ ๑ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบต่อไป

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติให้

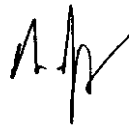
๖.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยืนยันความเห็นเดิมของประเทศไทย ที่จะไม่ดำเนินการเกี่ยวกับ (ร่าง) กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ประสงค์จะเป็นภาคีของพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานระดับโลกที่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์อยู่แล้ว และเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของกฎหมาย โดยสมาชิกอาเซียนอาจพิจารณารายละเอียดการดำเนินงานของพิธีสารนาโงยาฯ เพิ่มเติมต่อเนื่องร่วมกัน เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกอาเซียน

๖.๒ หากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขความเห็น ตามข้อ ๖.๑ ที่มีใช้สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศไทย ขอให้เป็นดุลยพินิจของหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเป็นผู้พิจารณา โดยไม่ต้องนำกลับมาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาใหม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๖๖๔๐

โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๖๓๘